

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 415/2021-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom doc. JUDr. Jozefom Sotolárom, PhD., Južná trieda 1, Košice, proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 11 Co 15/2019 z 25. apríla 2019 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Cdo 27/2020 z 27. februára 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 1. júna 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 11 Co 15/2019 z 25. apríla 2019 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 7 Cdo 27/2020 z 27. februára 2020 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“). Sťažovateľka navrhuje napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov zrušiť a vec vrátiť „na ďalšie konanie a rozhodnutie.“

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplývajú tieto skutkové okolnosti:

3. Okresným súdom Bardejov (ďalej len „okresný súd“) bolo pod sp. zn. 3 C 113/2013 vedené konanie, v ktorom sa žalobcovia – manželia a pôvodní vlastníci sporného bytu domáhali proti sťažovateľke zaplatať finančnej sumy 235,70 eur s príslušenstvom z titulu bezdôvodného obohatenia.

4. Žalobcovia svoju žalobu odôvodnili tým, že pri ročnom rozúčtovaní úhrad za plnenia spojené s užívaním bytu nachádzajúceho sa v bytovom dome [REDACTED] za rok 2011 vypracovanom správcom bytového domu [REDACTED], [REDACTED], zistili, že platby zaplatené v januári a februári 2011 cez SIPO neboli pripísané na účet bytového domu zriadený správcom [REDACTED], [REDACTED]. Pri overovaní príčin stavu zistili, že platby prevádzané cez SIPO za bytový dom [REDACTED], boli do decembra 2010 pripisované na účet zriadený správcom [REDACTED], a bez súhlasu a vedomia a súčasne proti vôli žalobcov sťažovateľka zmenila smerovanie platieb SIPO v roku 2011 na svoj účet. V dôsledku tohto platby zaplatené za január a február 2011 boli neoprávnene sťažovateľkou presmerované na jej účty spolu v sume 235,70 eur. Po preštudovaní listu [REDACTED], z mája 2011 žalobcovia zistili, že sťažovateľka v rámci SIPO svojvoľne a neoprávnene zmenila označenie platby z [REDACTED] a označila ju ako [REDACTED] Slovenská pošta, a. s., oznámila, že platby presmerovala na základe zmluvy o spolupráci pri realizácii sústredného inkasa platieb obyvateľstva (SIPO) pre spoločnosť [REDACTED]. V zmysle obchodných podmienok SIPO je objednávateľ služby, t. j. sťažovateľka, zodpovedný za to, že platba do SIPO bola zaradená so súhlasom dotknutej osoby alebo s jej vedomím (bod 3.10 obchodné podmienky – SIPO z 1. júna 2008).

5. Rozsudkom okresného súdu č. k. 3 C 113/2013 z 5. decembra 2018 bola sťažovateľka zaviazaná uhradiť žalobcom spoločne a nerozdielne sumu 235,70 eur s príslušenstvom a nahradiť im trovy konania.

6. Na základe odvolania sťažovateľky krajský súd rozsudkom č. k. 11 Co 15/2019 z 25. apríla 2019 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie.

7. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktoré bolo uznesením najvyššieho súdu odmietnuté.

II.

Argumentácia sťažovateľky

8. Argumentáciu sťažovateľky v ústavnej sťažnosti možno zhrnúť takto:

9. Sťažovateľka poukazuje na skutočnosť, že predmetom konania všeobecných súdov v jej veci nie je posudzovanie spotrebiteľského vzťahu, pretože žalobcovia neboli vlastníkami predmetnej nehnuteľnosti a tiež tvrdili, že sťažovateľka nevykonávala správu bytov. Sťažovateľka v tejto súvislosti tvrdí, že spotrebiteľský vzťah je možný len medzi vlastníkom a správcom, a preto v jej veci mali byť uplatnené „*výlučne inštitúty občianskeho práva.*“.

10. Sťažovateľka ďalej namieta, že v konaní pred všeobecnými súdmi nebolo preukázané, kto a akým spôsobom uhradil žalovanú sumu, keďže z predložených dôkazov tieto skutočnosti nevyplývajú. Napriek nízkej sume, ktorej uplatnenie je predmetom konania, zastáva názor, že námietky ňou uplatnené sú takej intenzity, že signalizujú zásah do základných práv a slobôd v mimoriadne závažnom rozsahu.

11. Sťažovateľka tiež nesúhlasí s právnym posúdením kolízie „námietky premlčania s namietaným porušením dobrých mravov, v nadväznosti na porušenie ústavne garantovaného práva vlastníť majetok... a to v nadväznosti na uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4 Obdo 16/2017 (s ktorým je v zásadnom rozpore)... k čomu v rozhodnutí odvolacieho súdu nedošlo“.

12. Sťažovateľka ďalej požaduje s poukazom na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 173/2011 „vziať do úvahy a v spojení so všetkým uvedeným sa vysporiadať aj s otázkou legitímneho očakávania žalovaného vo vzťahu k postupu a správaniu žalobcu v danej veci, nakoľko súčasťou dobrých mravov je dobrá viera (bona fides) v zmysle poctivosti a mravnej povinnosti splniť záväzok.“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd k vzťahu medzi čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie rozsudkom krajského súdu:

14. Ústavný súd stabilne vo svojej judikatúre týkajúcej sa otázky právomoci ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy uvádza, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

15. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa uchádza o ústavnú ochranu sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v súvislosti s právnou vecou, ktorej podstatou je nárok na priznanie sumy 235,70 eur s príslušenstvom, t. j. ide nepochybne o právnu vec, ktorú možno označiť ako bagateľnú. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na § 422 ods. 1 písm. a) prvú vetu Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), z ktorej vyplýva, že vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom desaťnásobok minimálnej mzdy, je dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP *ex lege* neprípustné. Za okolností, keď Civilný sporový poriadok vylučuje u bagateľných vecí prieskum rozhodnutí vydaných druhostupňovými súdmi, bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva. Opodstatnenosť ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktoré môžu mať za následok porušenie ústavou garantovaných základných práv a slobôd (m. m. IV. ÚS 358/08,

IV. ÚS 94/2014, II. ÚS 810/2016), k čomu v tomto prípade nedošlo (body 22 až 25 tohto odôvodnenia). Uvedené skutočnosti preto už samy osebe zakladajú podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti sťažovateľky v jej časti, ktorej obsahom je nesprávne právne posúdenie veci.

16. Napriek tomu, že dovolanie bolo sťažovateľkou podané vo veci o zaplatenie sumy 235,70 eur s príslušenstvom, najvyšší súd sa dovolaním sťažovateľky zaoberal a v rozsahu zodpovedajúcom možnému dovolaciemu prieskumu, teda pokiaľ ide o § 420 písm. f) CSP, jej dovolacie námietky preskúmal a následne vyhodnotil, a to bez ohľadu na odmietnutie dovolania pre jeho neprípustnosť, aj vecne [na rozdiel od námietok nesprávneho právneho posúdenia veci, keď na základe § 422 ods. 1 písm. a) aj b) CSP je prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP vylúčená].

17. Dovolacia argumentácia sťažovateľky je v zásade totožná s jej sťažnostnou argumentáciou v konaní pred ústavným súdom.

18. Vzhľadom na to, že najvyšší súd sa dovolacou argumentáciou sťažovateľky v rozsahu možného dovolacieho prieskumu zaoberal, nie je vo vzťahu k rozhodnutiu krajského súdu daná prieskumná právomoc ústavného súdu.

19. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc na prerokovanie ústavnej sťažnosti v časti smerujúcej proti rozsudku krajského súdu a postupu predchádzajúcemu jeho vydaniu, v dôsledku čoho ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie. Argumentom neuplatniteľným v dovolacom konaní (vo vzťahu k právnemu posúdeniu veci v kontexte § 421 a § 422 CSP) sa ústavný súd venuje v bodoch 22 až 25 tohto odôvodnenia.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie uznesením najvyššieho súdu:

20. Z uznesenia najvyššieho súdu, ktorým bolo dovolanie sťažovateľky odmietnuté, vyplýva:

„Dovoláním napádaný rozsudok totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokovanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Pokiaľ tvrdí žalovaná, že sa odvolací súd nevysporiadal s námietkou premlčania, dovolací súd poukazuje, že s námietkou premlčania sa vysporiadal súd prvej inštancie vo svojom rozsudku na čl. 12... Dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP, pričom v zmysle ustanovenia § 387 ods. 2 CSP sa v takomto prípade mohol obmedziť len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozsudku, čo tak aj urobil... Žalovaná preto nedôvodne argumentovala, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné, pričom za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sporovej strany, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom.

Žalovaná za porušenie práva na spravodlivý proces považuje aj to, že odvolací súd nevykonal riadne dokazovanie a nevyhovel jej návrhu na vykonanie dokazovania.

... *Súd totiž nie je viazaný návrhmi strán sporu na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z navrhnutých dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu a nie strán sporu.*

... *Odvolaací súd teda rozhodoval v dovolaní o peňažnom plnení neprevyšujúcom desaťnásobok minimálnej mzdy (3 377 eur) a zároveň v kontexte cit. nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky dokonca ani dvojnásobok minimálnej mzdy (675, 40 eur). Prípustnosť dovolania žalovanej je preto v zmysle § 422 ods. 1 písm. a/ aj b/ CSP vylúčená. Nakoľko ani prípadný odlišný právny názor vec prejednávajúceho senátu na aplikáciu § 422 ods. 1 písm. b/ CSP a na naviazanosť stanoveného majetkového cenzu na spor alebo na konkrétnu stranu sporu, by nezmenil prípustnosť dovolania žalovanej v zmysle § 422 ods. 1 písm. b/ CSP, nepredložil vec prejednávajúci senát spor postupom podľa § 48 ods. 1 CSP na rozhodnutie veľkému senátu.*“

21. Z citovanej časti napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že odôvodnenie tohto rozhodnutia nenesie znaky arbitrárnosti ani extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a poskytuje odpovede na sťažovateľkou nastolené otázky. Ústavný súd za týchto okolností nemá ústavne relevantný dôvod a ani oprávnenie na to, aby prehodnocoval právne závery najvyššieho súdu a tieto následne podroboval ústavnoprávnej korekcii, keď (ako už bolo uvedené) vo vzťahu k dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP išlo aj o adekvátny vecný prieskum (bez ohľadu na formálne odmietnutie dovolania pre neprípustnosť). To je pre ústavný súd rozhodujúce, a teda nie je v predmetnej súvislosti (vo vzťahu k bodom 13 až 16 uznesenia najvyššieho súdu) rozhodujúce, že ústavný súd vo svojej aktuálnej judikatúre korigoval právne závery najvyššieho súdu pri posudzovaní prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP (nálezy sp. zn. I. ÚS 116/2020, II. ÚS 120/2020, uznesenia sp. zn. IV. ÚS 314/2020, IV. ÚS 105/2021). Pokiaľ ide o otázku odmietnutia dovolania podaného pre nesprávne právne posúdenie veci, záver najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania pre zákonný cenzus hodnoty sporu nie je ústavnou sťažnosťou ani relevantne spochybnený a aj bez ohľadu na túto okolnosť je vecne správny (a teda ústavne udržateľný).

22. Nad rámec už uvedeného a v nadväznosti na poslednú vetu bodu 19 tohto odôvodnenia (relevantné otázky právneho posúdenia rozsudkom krajského súdu) ústavný súd dodáva, že zo sťažovateľkou predložených príloh ústavnej sťažnosti nie je zjavné, z čoho sťažovateľka usudzuje, že konajúce všeobecné súdy na vec aplikovali ustanovenia o spotrebiteľských vzťahoch (pričom podľa názoru sťažovateľky ich na vec aplikovať nemali).

23. Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že okresný súd na vec aplikoval ustanovenia § 488, § 489, § 450 ods. 1 (správne ide o ustanovenie § 451 ods. 1, pozn.), § 450 ods. 2 (správne ide o ustanovenie § 451 ods. 2, pozn.), § 454, § 456, § 563, § 517 ods. 1, 2, § 100 ods. 1, 2 a § 107 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka, pričom ani jedno z už uvedených ustanovení sa netýka spotrebiteľských vzťahov, ktoré sú upravené v § 52 až § 54a Občianskeho zákonníka.

24. Rovnako nelogickou sa ústavnému súdu javí argumentácia sťažovateľky o vzťahu námietky premlčania a dobrých mravov. Táto argumentácia sťažovateľky by mohla mať svoje uplatnenie v prípade, ak by všeobecné súdy dospeli na základe sťažovateľkou vznesenej námietky premlčania k záveru, podľa ktorého pohľadávka žalobcov je premlčaná a žalobcovia by namietali, že jej uplatnenie sťažovateľkou je v rozpore s dobrými mravmi. Práve o tom pojednávajú právne

názory obsiahnuté v rozhodnutiach všeobecných súdov, na ktoré sťažovateľka v ústavnej sťažnosti podporne poukazuje.

25. Všeobecné súdy sa sťažovateľkou vznesenou námietkou premlčania zaoberali a dospeli k záveru, že žalobcami uplatnená pohľadávka nie je premlčaná.

26. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

27. Z uvedených dôvodov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť odmietol aj vo zvyšnom rozsahu (nad rámec záveru uvedeného v bode 19 tohto odôvodnenia), a to podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde, teda ako zjavne neopodstatnenú.

28. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jej ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. septembra 2021

Libor Duľa
predseda senátu